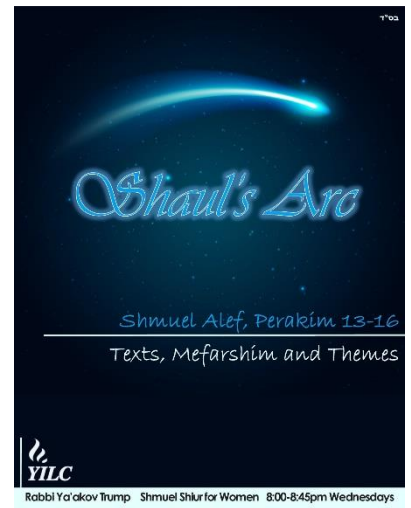

Part 1,
Beginning of the End

What was Yonatan trying to accomplish by doing this?

1. Radak, I Shmuel 13:3

את נציב פלשתים - כבר פירשתיו ויונתן הרגו כדי למרוד בפלשתים:

ושאול תקע - צוה לתקוע בכל הארץ כמו ויבן שלמה את הבית כי שאול לא יוצא מהגלגל:

ישמעו העברים - כדי שישמעו וישמרו מפלשתים ועוד שיצאו למלחמה כי ידע כי כאשר ישמעו פלשתים שנהרג נציבם יאספו להלחם עם ישראל:

2. Malbim, I Shmuel 13:4

וכל. ר"ל ועי"כ שמעו כל ישראל כי הכה שאול את נציב פלשתים, כי אחר שחזק מעשה יונתן והכין את העם למלחמה נתיחס הדבר אליו: וגם נבאש. כי אם היה זה מעשה איש אחד מהעם לא היה בזה קצף על כולם, לא כן אחר שנעשה ע"י המלך שהמליכו כל ישראל נבאש העם כולו בפלשתים, ועי"כ ויצעקו, נאספו ישראל מצד א':

Why did Shaul jump the gun?

3. Malbim, I Shmuel 13:3

ויפץ העם מעליו, והתירא כי יותר לבדו:

4. Ralbag, I Shmuel 13:3

וידמה כי שאול להגיע אליו הנבואה העלה העולה והשלמים כאשר ראה כי לא בא שמואל ולא די שלא הועיל אבל נמנעה גם כן נבואת שמואל להודיע אותו מה יעשה ואיך יתנהג בענין זאת המלחמה לפי שכבר עבר על מצות השי"י במה שצוהו על ידי שמואל נביאו שיוחיל שבעת ימים עד באו אליו אך לא חטא במה שהעלה העולות והשלמים והוא זר כי אז היה מותר לזר להקריב בבמות יחיד כמו שנתבאר בסוף זבחים:

What was so wrong with this sin that the repercussions were so severe?

5. Radak, I Shmuel 13:3

וכאשר לא עשית כן ופחדת כדברך הנה מרית את פי ה' וסלקת בטחונו מלבך כי חשבת שלא תושע אתה וישראל אם תוחיל עוד:

6. I Shmuel 7:7-10

א, ז, ז, וישמעו פלשתים, כי-התקבצו בנ-ישראל המצפתה, ויעלו סרני-פלשתים, אל-ישראל; וישמעו בני ישראל, ויראו מפני פלשתים. א, ז, ח ויאמרו בני-ישראל, אל-שמואל, אל-תחרש מפנו, מזעק אל-ה' אלקינו; וישענו, מנד

פְּלִשְׁתִּים. **א ז ט** וַיִּקַּח שְׂמוּאֵל, טָלָה חֶלֶב אֶחָד, וַיַּעֲלֶה (וַיַּעֲלֶהוּ) עֹלָה פְּלִיל, לַה' ; וַיִּזְעַק שְׂמוּאֵל אֶל-ה' בְּעַד יִשְׂרָאֵל, וַיַּעֲנֶהוּ ה'. **א ז י** וַיְהִי שְׂמוּאֵל, מְעֻלָּה הַעֹלָה, וּפְלִשְׁתִּים נָגְשׁוּ, לְמַלְחָמָה בְּיִשְׂרָאֵל ; וַיִּרְעַם ה' בְּקוֹל-גְּדוֹל בַּיּוֹם הַהוּא עַל-פְּלִשְׁתִּים, וַיִּהְיֶם, וַיִּנְגְּפוּ, לִפְנֵי יִשְׂרָאֵל.

7. I Shmuel 11:6

א יא ו וַתִּצְלַח רוּחַ-אֱלֹהִים עַל-שְׂאוּל, בַּשְּׂמֵעוֹ (כְּשִׁמְעוֹ) אֶת-הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה ; וַיַּחַר אָפוֹ, מְאֹד. **א יא ז** וַיִּקַּח צָמֵד בָּקָר וַיִּנְתְּחֶהוּ, וַיִּשְׁלַח בְּכָל-גְּבוּל יִשְׂרָאֵל בְּיַד הַמְּלָאכִים לְאֹמֶר, אֲשֶׁר אֵינְנוּ יֹצֵא אַחֲרֵי שְׂאוּל וְאַחַר שְׂמוּאֵל, כִּי נַעֲשֶׂה לְבָקָרוֹ ; וַיִּפֹּל פַּחַד-יְהוָה עַל-הָעָם, וַיִּצְאוּ כְּאִישׁ אֶחָד.

8. Oz Melech

בניגוד לפעילותו הנמרצת, הכריזמטית והתוקפנית של שאול נגד בני עמון (פרק י"א), מופיעה בפרקנו - כאשר המלחמה היא נגד פלשתים, שכוחם וסכנתם גדולים לאין ערוך - דמות חיוורת, שונה לחלוטין. שאול בנה וארגן את מלכותו ואת צבאו על יסודות מוצקים, מתוך תכנון וכוונה לטווח רחוק. דווקא משום גודל הסכנה שבהתמודדות עם פלשתים רצונו בהתקדמות מסודרת, ולא בהתפרצות בלתי-מחושבת. אלא שלפתע התרגש משבר ובאה שעת ההכרעה. זו הפתיעה את שאול ושבשה את מהלכיו. מכאן ואילך נגרר שאול אחר המאורעות. בתחילה נסוג ממכמש וירד אל הגלגל, שם יוכל לשקם את צבאו ולהיערך למגננה. נסיגתו זו לגלגל אינה רק בריחה, אלא גם ציית לצו האלוקי המוקדם, אבל תוצאתו הראשונית של צעד זה היתה כשלון חרוץ. הנסיגה חזקה את הפלשתים, שתפסו את בימת ההר וישבו במקומו במכמש. לכאורה הוכרע גורל המערכה, והעם נפץ מעליו וברח לכל עבר.

9. I Shmuel 10:8

א י ח וַיִּרְדֹּף לִפְנֵי, הַגְּלִגַל, וַהֲנִיחַ אֶנְכִי יָרֵד אֲלֶיךָ, לְהַעֲלוֹת עֲלוֹת לְזֶבֶח זְבָחֵי שְׁלָמִים ; שִׁבְעַת יָמִים תֹּחֵל, עַד-בּוֹאֵי אֲלֶיךָ.

10. Radak, ad loc.

רמז לו בזה הדבר שתקיים לו המלוכה אם לאו זו היא מצוה ראשונה שצוהו ואם יעמוד בה תקיים בידו המלוכה ואם לאו לא תקיים לפיכך אמר והודעתי לך את אשר תעשה כלומר אז אודיע אותך מה יהיה ממלכותך :

Part 2: Leaping into Battle

State of the Nation Before the War

1. Malbim, I Shmuel 13: 15

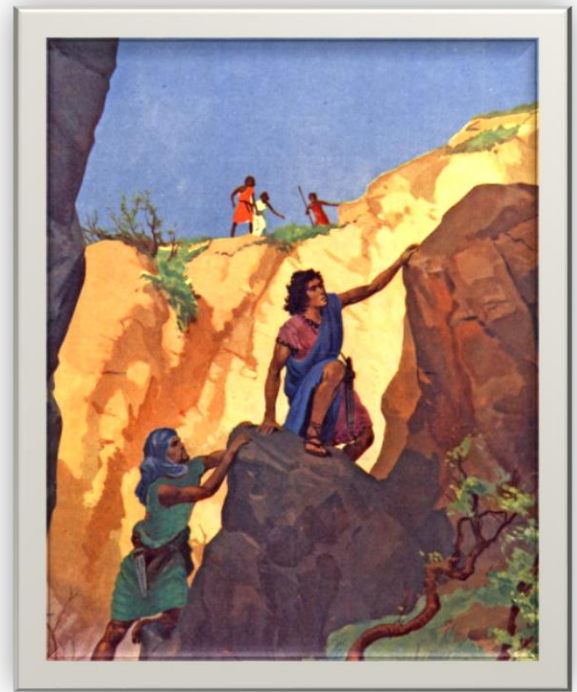
ויקם שמואל. ושאל עמו: ויעל כו' גבעת בנימין. ששם היו יונתן ואנשיו. מבואר כי מאלף שהיו עם יונתן ומב' אלפים שהיו עם שאול לא נשארו רק שש מאות, ויתר העם נפוצו מעליהם. והנה יספר כי מטה ידם מאד במלחמה כפי הטבע, א[מצד היותם מתי מספר, שש מאות איש:

2. Radak, I Shmuel 13: 15

ויקם שמואל וגו' - ולא זכר שקם שאול עמו לפי שהוא מבואר כי לא בא שאול בגלגל כ"א בעבור שמואל שיעד לו שיבא אליו שם להודיע לו מה יעשה

3. Radak, I Shmuel 13: 19

וחרש לא ימצא - יש לתמוה איך לא היו חרשי ברזל בישראל רבים ויש לפרש לפי שפלשתים משלו בישראל שנים רבות כי אף בימי שמשון מושיע ישראל אמרו הלא ידעת כי מושלים בנו פלשתים ואעפ"י שבימי שמואל נכנעו פלשתים ושוב הערים אשר לקחו פלשתים מישראל לישראל אעפ"י כן מעת אשר זקן שמואל תחת ממשלתם היו והיו להם נציבים בארץ ישראל אף בימי שמואל כמו שכתוב ובעת משלם והיתה ידם תקיפה עליהם הורידו פלשתים כל חרשי ברזל מן העברים לארץ פלשתים ולא השאירו בארץ ישראל חרש ברזל אף לתקן כלי אומנות וכלי חרישה כי אמרו פלשתים פן יעשו העברים חרב או חנית וימרדו בנו מנהג כל ישראל בימים ההם לרדת ארץ פלשתים לתקן כלי אומנות וכלי חרישה ואפשר כי היו בארץ ישראל חרבות ורמחים וחניתות מאותם אשר נעשו קודם הזמן ההוא אבל מעטים היו ובמלחמה הזאת לא נמצא חרב וחנית ביד השש מאות אשר נשארו עם שאול וביד האלף אשר עם יהונתן כמו שאמר אשר את שאול ואת יהונתן ובלתי כלי זיין לא יתכן להם אבל היו בידם קשתות ומקלי יד וקלעים ורוב הגבורים ואנשי חיל באותו הזמן בחצים ובאבנים היתה מלחמתם כמו שנאמר בספור גבורי דוד מימינים ומשמאילים באבנים ובקשת ונאמר במלחמת מואב ויסובו הקלעים ויכוה ונאמר בדוד וקלעו בידו ואעפ"י כן חסרון גדול היה אצלם כשלא היו נמצאים אצלם חרבות וחניתות והיה הספור הנה כי לא נמצא חרב וחנית ביד כל העם כי אם ביד שאול ויהונתן להודיע כי לא בחרב וחנית יושיע ה' ולה' לבדו התשועה כי ישראל היו בלא חרב וחנית ולא היו אלא אלף ושש מאות איש ופלשתים היו שלשים אלף רכב וששת אלפים פרשים עם כחול הים והיתה תשועה גדולה ביום ההוא עד כי נסו פלשתים מפני ישראל והכום ישראל מכה גדולה:

The Preemptive Strike

4. Radak, I Shmue 14: 4

ושם האחד בוצץ ושם האחד סנה - כן היה שמם לא נודע אצלינו ענין השמות אלא **שי"ת** בוצץ משרועיתא מקום חלקלק מדברי רז"ל בשרעתא דנהרא ותרגומו בחלקלקות באפלה במשרעא בקבלה ותרגם סנה מדרוכיתא פי' מקום דרוך:

5. Ralbag, I Shmuel 14: 9

אם כה יאמרו אלינו דמו עד הגיענו אליכם ועמדנו תחתנו - ראוי שתדע כי העתידות יגלו בפנים שונים וכבר תהיה לפעמים הודעה חלושה מושפעת מהש"י בזה האופן החלוש וילקח בה ראייה כמו שנאמר לגדעון שירד הוא ופורה נערה אל מחנה וישמעו מה ידברו כי בזה קצת הוראה מהדברים המתחדשים וזה מבואר אחר העיון ממה שזכרנו בשני מספר מלחמות השם ואין הנה מקום זאת החקירה, והנה אמרו דמו עד הגיענו אליכם לאות כי ההתחלה תהיה מפלשתים לרדוף אחרי ישראל ולזה יש להם לירא שינוצחו כי הרודף הוא המנצח על הרוב:

6. Radak, I Shmuel 14: 9

דמו עד הגיענו - המתינו וז"ש יהונתן לאות ולסימן אמר כמ"ש וזה לנו האות כי אם יאמרו עלו עלינו פיהם הכשילם כי אנחנו נעלה והם ירדו וזה אינו נחש האסור ואם היה אסור לא היה הקדוש ברוך הוא עוזרו בהליכה ההיא אבל הוא וכיוצא בו הוא קול דברי' ישמע אדם ויחזק לבו כי הם סי' ואות על המעשה ואל יטעה אותך מה שנמצא בדברי חז"ל אמר רב כל נחש שאינו כאליעזר עבד אברהם וכיונתן בן שאול אינו נחש כי אינו אומר שיהיה אותו נחש אסור כמו שפירשוהו רבים כי הנה אלו המנחשים בחולדה ובעופות אינו כנחש אליעזר וכיונתן והוא היה אסור כמ"ש רז"ל לא תנחשו אלו המנחשים בחולדה ובעופות ובכוכבים והאומר פתו נפלה מפיו מקלו נפל מידו צבי הפסיקו עורב קורא לו שועל מימינו ונחש משמאלו אל תתחיל בי שחרית הוא ר"ח הוא מוצאי שבת הוא הנה אלו הדברים וכיוצא בהן שנהגו בהן בעלי הדיעות הרעות וקבעום חק ומנהג עליהם וחושבים כי הם המטיבים והמריעים זה הוא שאסרה התורה אבל אם ירצה אדם לעשות מעשה ויעשה דבר א' לאות וס' למעשה ההוא כדי לחזק לבו ולעורר לבו לדבר ההוא זה הדבר מותר כי אילו היו עושים רע בדבר הזה אליעזר ויהונתן לא היה עונה אותן הב"ה כהוגן ומסייע את מעשיהם ועוזרם והנה רב בעל המאמר הזה שאמר כל נחש שאינו כנחש אליעזר ויונתן אינו נחש הוא בעצמו היה עושה כנחש שלהם

